

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

BM-I-071-403/14/2
141202-00028

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 2.12.2014r
nr 4873 podpis M. Półteć

7283 2.12.14

Warszawa, dnia 01 grudnia 2014r.

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Dot. BPS/043-63-2743-MS/14

Senatowi Bogdan Borusewicz

W związku z przekazaniem przy piśmie z dnia 30 października 2014r. oświadczeniem złożonym przez senatora Grzegorza Wojciechowskiego wspólnie z innymi senatorami podczas 63.posiedzenia Senatu RP w dniu 23 października 2014r. uprzejmie informuję, co następuje.

W stosunkach polsko – hiszpańskich obowiązuje Konwencja sporządzona w Hadze dnia 25 października 1980r. dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę (Dz. U. z 1995r. Nr 108, poz.528 i 529, sprost.: Dz.U. z 1999r. Nr 93, poz. 1085) wraz z modyfikacjami w zakresie postępowania o wydanie, a następnie o wykonanie orzeczeń o odebraniu dziecka wprowadzonymi rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003r. dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej (Dz. Urz. UE 2009 L 347/32). Celem Konwencji jest skuteczne przeciwstawianie się samowolnym (bezprawnym) działaniom uprowadzającego lub zatrzymu-

jącego dziecko, który bezpośrednio lub za pośrednictwem osób trzecich – naruszył prawa innej osoby, instytucji lub organizacji do sprawowania opieki nad dzieckiem (art. 1 punkt b) Konwencji). U podstaw zawarcia Konwencji leży głębokie przekonanie, że interes dziecka ma podstawowe znaczenie we wszystkich sprawach dotyczących opieki nad nim (Preambuła). Stosownie do art. 13 Konwencji możliwość odmowy zarządzenia wydania dziecka bezprawnie uprowadzonego lub zatrzymanego została ograniczona do tych spraw w których:

- osoba, instytucja lub organizacja opiekująca się dzieckiem faktycznie nie wykonywała prawa do opieki w czasie uprowadzenia lub zatrzymania albo zgodziła się lub później wyraziła zgodę na uprowadzenie lub zatrzymanie; lub
- istnieje poważne ryzyko, że powrót dziecka naraziłby je na szkodę fizyczną lub psychiczną albo w jakikolwiek inny sposób postawiłby je w sytuacji nie do zniesienia;
- jeśli stwierdzi, że dziecko sprzeciwia się powrotowi oraz że osiągnęło wiek i stopień dojrzałości, przy którym właściwe jest uwzględnienie jego opinii.

„Dobro dziecka” jest również tą wartością, która determinuje kształt innych rozwiązań instytucjonalnych, w tym przede wszystkim na gruncie kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Jest ono również eksponowane jako wartość szczególnie w przepisach ratyfikowanej przez Polskę Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. o prawach dziecka (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.), w której wskazano, iż „we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka” (art. 3 ust. 1 konwencji).

Zasada „dobra dziecka” jest pojęciem, które stanowi podstawę wszystkich przepisów o prawach dziecka. Jest instrumentem wykładni zarówno norm zawartych w konwencji (o prawach dziecka), jak i prawa krajowego państw, które ją podpisały. Jest również dyrektywą w przypadku tworzenia prawa i jego sto-

sowania, kryterium oceny przy podejmowaniu decyzji w sprawach dziecka oraz rozstrzyganiu kolizji interesów dziecka i innych osób, zwłaszcza rodziców (W. Stojanowska, *Władza rodzicielska pozamalżeńskiego i rozwiedzionego ojca. Studium socjologiczno-prawne*, Warszawa 2000, s. 32).

2. Ministerstwo Sprawiedliwości wykonuje zadania tzw. organu centralnego wyznaczonego zgodnie z art. 6 i 7 Konwencji haskiej oraz art. 53 - 55 rozporządzenia nr 2201/2003. Wyznaczone przez poszczególne państwa organy współpracują w sprawach o charakterze transgranicznym tzn. w wypadkach, gdy rodzice (opiekunowie) i dzieci zamieszkują w różnych państwach i zachodzi potrzeba ułatwienia wszczęcia lub prowadzenia postępowania sądowego, uzyskania informacji niezbędnych do wydania orzeczenia lub jego wykonania, ułatwienia współpracy pomiędzy sądami itp.

W ramach realizowanych zadań Ministerstwo Sprawiedliwości udziela pomocy rodzicom (opiekunom) dochodzącym powrotu dziecka lub wykonywania kontaktów z dziećmi. Pomoc ta jest udzielana zarówno w wypadku, gdy wnioski o nakazanie powrotu dziecka lub wykonywanie kontaktów są kierowane przez osoby zamieszkałe w Polsce do organów innych państw, jak również w wypadku, gdy wnioski takie są z zagranicy do sądów polskich.

3. Z uwagi na fakt, że podstawowymi partnerami we współpracy w omawianych sprawach są Niemcy oraz Wielka Brytania w załączeniu przekazuję informacje statystyczne dotyczące liczby spraw prowadzonych na podstawie Konwencji haskiej za pośrednictwem Ministerstwa Sprawiedliwości w latach 2010 – 2014 w stosunkach polsko – niemieckich oraz polsko – brytyjskich. Ze statystyk tych wynika jednoznacznie, iż ilość wniosków nie uwzględnionych przez sądy polskie znacząco przewyższa ilość wniosków oddalonych przez sądy zagraniczne.

4. W kontekście kwestii poruszanych w piśmie Pani Zdzisławy H dołączonym do oświadczenia senatorskiego, w zakresie zarzutów dotyczących prowadzonego przez sąd postępowania o wydanie dziecka i zmianę postanowienia w trybie art. 577 K.p.c, wskazać należy, że ocena wydanych przez sąd w tym zakresie rozstrzygnięć pozostaje poza zakresem kompetencji Ministra Sprawiedliwości.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 427 z późn. zm.), Minister Sprawiedliwości uprawniony jest jedynie do wykonywania zewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów, który obejmuje analizę i ocenę prawidłowości oraz skuteczności wykonywania przez prezesów sądów wewnętrznego nadzoru administracyjnego (art. 37f powołanej ustawy).

Zadania z zakresu wewnętrznego nadzoru administracyjnego, obejmujące m.in. takie czynności, jak badanie toku i sprawności postępowania w poszczególnych sprawach, powierzone zostały wyłącznie prezesom sądów i podległej im służbie nadzoru (przy czym prezes sądu apelacyjnego posiada uprawnienie do nadzorowania sądów okręgowych i rejonowych, działających na obszarze apelacji, zaś prezes sądu okręgowego - sądów rejonowych, działających w danym okręgu sądowym).

Prezes sądu apelacyjnego w ramach wewnętrznego nadzoru administracyjnego poza tym koordynuje czynności z zakresu tego nadzoru wykonywanego przez prezesów sądów działających na obszarze apelacji oraz kontroluje wykonywanie obowiązków nadzorczych przez wskazanych prezesów i wydaje stosowne zarządzenia (art. 37b § 3 pkt 2 i 3 u.s.p.).

Mając na względzie zasady zewnętrznego nadzoru administracyjnego nie jest dopuszczalne podjęcie działań nadzorczych mających na celu kontrolę postępowania we wskazanych w interwencji sprawach sądowych pod kątem poprawności podejmowanych w nich decyzji, jak również zarządzenie przez Ministra Sprawiedliwości lustracji i postępowania w indywidualnej sprawie.

Należy podkreślić, że niezawisły sąd dokonuje rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy oraz obowiązujące przepisy prawa. Natomiast kontrola rozstrzygnięć sądowych możliwa jest w trybie instancyjnym poprzez wnoszenie środków odwoławczych, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W zakresie posiadanych kompetencji Minister Sprawiedliwości nie jest również uprawniony do analizy prowadzonego przez sąd postępowania dowodowego, bowiem oceny wiarygodności i mocy dowodów dokonuje sąd przed którym toczy się sprawa według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Wyrażona w przepisie art. 233 K.p.c. zasada swobodnej oceny dowodów odnosi się do wyboru określonych środków dowodowych i do sposobu ich przeprowadzania.

Prawidłowość realizacji przez sąd tej zasady podlega jedynie kontroli w toku instancji, stąd też popełnienie uchybienia przy jej stosowaniu strona procesu może podnieść w formie zarzutu wnosząc określony środek odwoławczy. Minister Sprawiedliwości nie jest umocowany do badania i oceny wydanych przez sąd rozstrzygnięć, gdyż dotyczą one obszaru działalności, w której sędziowie są niezawisli (art. 9b u.s.p.).

Z poważaniem

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOSCI

Wojciech Węgrzyn
PODSZEFKANT STANU

Informacje o ilości spraw objętych zastosowaniem Konwencji haskiej o cywilnych aspektach uprowadzenia dziecka za granicę w sprawach polsko-brytyjskich w 2010 r.

- wnioski przesłane do Polski - wnioski wysłane z Polski

20

22

- wnioski uwzględnione (nakazano powrót)	4 ⁿ	13 ⁿ
- wnioski oddalone	11 ⁿ	3 ⁿ
- pozostałe (wnioski wycofane, umorzone, ugody)	5 ⁿ	6 ⁿ
- trwa postępowanie	- ⁿ	- ⁿ

aktualizacja z dnia 25.11.2014 r.

Informacje o ilości spraw objętych zastosowaniem Konwencji haskiej o cywilnych aspektach uprowadzenia dziecka za granicę w sprawach polsko-brytyjskich w 2011 r.

- wnioski przesłane do Polski

- wnioski wysłane z Polski

21

19

- wnioski uwzględnione
(nakazano powrót)

3^{}*

11^{}*

- wnioski oddalone

13^{}*

4^{}*

- pozostałe
(wnioski wycofane, umorzone,
ugody)

5^{}*

4^{}*

- trwa postępowanie

-^{}*

-^{}*

^{*} aktualizacja z dnia 25.11.2014 r.

Informacje o ilości spraw objętych zastosowaniem Konwencji haskiej o cywilnych aspektach uprowadzenia dziecka za granicę w sprawach polsko-brytyjskich w 2012 r.

- wnioski przesłane do Polski - wnioski wysłane z Polski

24

27

- wnioski uwzględnione (nakazano powrót)	4 ^a	13 ^a
- wnioski oddalone	13 ^a	8 ^a
- pozostałe (wnioski wycofane, umorzone, ugody)	7 ^a	6 ^a
- trwa postępowanie	- ^a	- ^a

aktualizacja z dnia 25.11.2014 r.

Informacje o ilości spraw objętych zastosowaniem Konwencji haskiej o cywilnych aspektach uprowadzenia dziecka za granicę w sprawach polsko-brytyjskich w 2013 r.

- wnioski przesłane do Polski - wnioski wysłane z Polski

	<i>17</i>	<i>29</i>
- wnioski uwzględnione (nakazano powrót)	2*	15*
- wnioski oddalone	5*	2*
- pozostałe (wnioski wycofane, umorzone, ugody)	6*	7*
- trwa postępowanie	4*	7*

* aktualizacja z dnia 25.11.2014 r.

Informacje o ilości spraw objętych zastosowaniem Konwencji haskiej o cywilnych aspektach uprowadzenia dziecka za granicę w sprawach polsko-brytyjskich w 2014 r.

- wnioski przesłane do Polski - wnioski wysłane z Polski

14*

22*

- wnioski uwzględnione
(nakazano powrót)

-*

3*

- wnioski oddalone

-*

-*

- pozostałe
(wnioski wycofane, umorzone,
ugody)

-*

-*

- trwa postępowanie

14*

19*

* aktualizacja z dnia 25.11.2014 r.

Informacje o ilości spraw objętych zastosowaniem Konwencji haskiej o cywilnych aspektach uprowadzenia dziecka za granicę w sprawach polsko-niemieckich w 2010 r.

- wnioski przesłane do Polski - wnioski wysłane z Polski

6

8

- wnioski uwzględnione
(nakazano powrót)

-*

1*

- wnioski oddalone

-*

3*

- pozostałe
(wnioski wycofane, umorzone,
ugody)

6*

4*

- trwa postępowanie

-*

-*

* aktualizacja 19.11.2014 r.

Informacje o ilości spraw objętych zastosowaniem Konwencji haskiej o cywilnych aspektach uprowadzenia dziecka za granicę w sprawach polsko-niemieckich w 2011 r.

- wnioski przesłane do Polski - wnioski wysłane z Polski

8

14

- wnioski uwzględnione
(nakazano powrót)

3*

6*

- wnioski oddalone

5*

2*

- pozostałe
(wnioski wycofane, umorzone,
ugody)

-*

6*

- trwa postępowanie

-*

-*

* aktualizacja z dnia 6.12.2013 r.

Informacje o ilości spraw objętych zastosowaniem Konwencji haskiej o cywilnych aspektach uprowadzenia dziecka za granicę w sprawach polsko-niemieckich w 2012 r.

- wnioski przesłane do Polski - wnioski wysłane z Polski

	<u>16</u>	<u>14</u>
- wnioski uwzględnione (nakazano powrót)	2*	5*
- wnioski oddalone	9*	1*
- pozostałe (wnioski wycofane, umorzone, ugody)	5*	8*
- trwa postępowanie	-*	-*

Informacje o ilości spraw objętych zastosowaniem Konwencji haskiej o cywilnych aspektach uprowadzenia dziecka za granicę w sprawach polsko-niemieckich w 2013 r.

- wnioski przesłane do Polski - wnioski wysłane z Polski

13

17

- wnioski uwzględnione
(nakazano powrót)

*3**

*7**

- wnioski oddalone

*6**

*2**

- pozostałe
(wnioski wycofane, umorzone,
ugody)

*3**

*6**

- trwa postępowanie

*-**

*2**

Informacje o ilości spraw objętych zastosowaniem Konwencji haskiej o cywilnych aspektach uprowadzenia dziecka za granicę w sprawach polsko-niemieckich w 2014 r.

- wnioski przesłane do Polski - wnioski wysłane z Polski

	<u>6</u> [*]	<u>20</u> [*]
- wnioski uwzględnione (nakazano powrót)	2 [*]	3 [*]
- wnioski oddalone	1 [*]	3 [*]
- pozostałe (wnioski wycofane, umorzone, ugody)	1 [*]	- [*]
- trwa postępowanie	2 [*]	14 [*]

* aktualizacja 19.11.2014 r.